

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie te Groningen

Jaargang 46 nr. 2

(NA)ZOMER 2020

koffietijd - coronatijd

Colofon

Het parochieblad verschijnt 3x per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Advent / Kerst

WWW

De parochie is ook te vinden op het web.

Kijkt u op onze website voor Groningen

op:

www.groningen.okkn.nl

Redactieadres

email: secretaris@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die vanaf 2017 digitaal kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden.

De papieren versie kost 19 euro per jaar.

Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland.

Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem

daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen.

Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

Bij de kافت:

Oud-katholieke

kerk

Sint-Joris

Amersfoort

Kom Schepper, Geest - Gedachten bij een bisschopswijding.....	4
Wat doet een bisschop (deel I).....	6
Onze zoektocht naar een organist.....	9
Van de pastoor.....	8
Parochianen stellen zich voor - Victor Schmidt.....	10
Leven in coronatijd - Echte ontmoetingen.....	12
Leven in coronatijd - Rust vinden tijdens de lockdown met kleine kinderen.....	13
Leven in coronatijd - Vijfhonder woorden over corona...	14
Leven in coronatijd - De kloosterling.....	16
Leven in coronatijd - Noodoplossing.....	18
Het laatste oordeel.....	20

Kom Schepper, Geest - Gedachten bij een bisschopswijding

Zowel bij de verkiezing als bij de wijding van een bisschop is een vaste plaats ingeruimd voor een oude hymne Veni Creator Spiritus.

De tekst van dit lied uit de 9e eeuw komt in ons gezangboek twee keer voor: gezang 363 met de klassieke Gregoriaanse melodie en gezang 671 met een middeleeuwse melodie, die in de versie zoals Maarten Luther die gebruikte bekend is geworden. Je zou kunnen zeggen: typisch oud-katholiek, symbolisch voor onze kerk als "brugkerk" tussen (rooms-)katholiek en protestants.

Op het eerste Pinksterfeest manifesteerde de Geest van God zich onstuimig en zette duizenden mensen in beweging om in woord en daad getuigen van Jezus Christus te zijn. Wie maar even een blik op de tekst van de Pinkstergezangen in ons gezangboek werpt, komt terecht in een wereld van vuur en vlam, moed en kracht, vaart en een nieuw begin, een sterke en frisse wind.

Maar als je in de meeste kerken in ons lieve vaderland, waarvan de onze er één is, kijkt, dan valt er niet zo veel meer van die meeslepende vaart van de Geest te bespeuren. In de meeste kerken is alles – al of niet coronagerelateerd – netjes geordend, aangepast aan ons levensgevoel en afgestemd op ons vaak wat trage tempo. Soms overvalt me het gevoel dat we de Geest van God wel een beetje erg wild vinden en die maar het liefst een beetje aanpassen aan ons keurige kerkhuis. Als het gaat om het nadenken over de drieëne God, dan beperken we ons vaak tot de Vader en de Zoon en laten de Geest waaien waarheen Hij wil. Niet voor niets is het feest van Pinksteren het in de praktijk minst gewaardeerde feest in het rijtje: Kerst, Pasen en Pinksteren! Maar als wij dat doen dan sluiten wij ons wel af van een stuk van de Bijbelse boodschap en ook van de boodschap van de kerk van de eerste eeuwen waarop wij oud-katholieken ons zo graag beroepen. En dat afsluiten voor de Geest is tot schade van de kerk en van onszelf. Juist anno

- Nederdaling van de Heilige Geest op het eerste Pinksterfeest over heel gewone mannen en vrouwen. (Hendrick Bloemaert, 1661, Oud-katholieke parochiekerk St. Georgius, Amersfoort). Boven de bisschopszetel in de Ste Gertrudiskathedraal in Utrecht hangt een soortgelijke voorstelling van dezelfde schilder).

2020 hebben wij de Geest van God extra hard nodig; niet alleen om ons gaande te houden, maar ook om ons de weg te wijzen in een soms dramatisch snel veranderende wereld, waarin christelijk geloof en kerk voor de meeste mensen absoluut niet meer vanzelfsprekend zijn.

Het Veni Creator Spiritus is zoals gezegd een oud lied. Het werd gedicht door een monnik in Fulda, de plaats waar de tweede bisschop van Utrecht, de H. Bonifatius (+754, u weet wel door "heidense Friezen vermoord"), is begraven.).

Dit vurige gebed tot de Heilige Geest werd in de middeleeuwen hoog gewaardeerd en vaak met allerlei plechtigheid omgeven: het luiden van de klokken, het branden van wierook en het ontsteken van kaarsen en – wat wij in onze kerk nog steeds doen – geknield zingen!

“Kom, Schepper, Geest, wees levenskracht!” Biddend prijst de dichter de Heilige Geest als de Trooster bij uitstek; Hij is de gave die God zelf ons bereidt; de adem Gods, die leven doet; Gods vuur, dat licht en richting geeft; die ons Gods goede gaven toevertrouwt; licht in onze nacht, kracht in onze zwakheid, gever van moed. Al die goede gaven, ze tuimelen over ons heen!

Maar bij al die goede en grote gaven hoef je niet meteen aan opzienbarende dingen te denken, zoals het spreken in tongen en aan profeteren. Het meest opzienbarende is eigenlijk, dat de gave van de Heilige Geest niet een voorrecht is van een kleine geestelijk elite, maar dat die aan gewone mensen wordt geschonken. Het zijn juist de klassieke zevenvoudige gaven van de Geest die na het zingen van het Veni Creator door de bisschop met

uitgerekte handen over de vormelingen – de gedoopte vrouwen en mannen - wordt afgebeden, een gebed dat door de gehele gemeente met een vijfvoudig Amen wordt bekrachtigd.

De Heilige Geest wil in ons leven een dienende rol spelen, een band leggen tussen Christus en de mensen die zonder de blijde boodschap, het evangelie in deze wereldtijd dreigen te verdwalen. De Geest is een kracht, die het leven verrijkt en allen die bij Christus horen hun plaats in de wereld wijst, hen zendt om aan mensen in onze tijd het evangelie te brengen.

Ik hoop dat die Geest ons als personen en als parochiegemeenschap, onze kerk en onze nieuwe bisschop zal inspireren en dragen om werkelijk lichaam van Christus te zijn anno 2020.

-Wietse van der Velde, pastoor

Wat doet een bisschop? (deel 1)

Op 5 februari hebben de kiesgerechtigden van het aartsbisdom Utrecht uit de lijst van verkiesbare priesters een nieuwe bisschop gekozen. Al na de eerste stemronde kwam Bernd Wallet tevoorschijn als de 84e opvolger van Sint Willibrord op de bisschopszetel van Utrecht. De coronacrisis was er debet aan dat zijn wijding tot bisschop en zijn installatie op de Utrechtse bisschopszetel moesten worden uitgesteld. Zaterdag 7 november – de feestdag van St. Willibrord – is nu voorzien als de dag van zijn wijding en de dag er na als die van de installatie.

Op 8 november is daarmee het “proces” van het “maken” van een nieuwe aartsbisschop van Utrecht afgerond. Maar dat betekent niet dat de elect – de gekozen bisschop – Bernd Wallet, in de afgelopen maanden heeft stilgezeten. Meteen na zijn acceptatie van de keuze viel hem het bestuur van zijn bisdom toe. Wat hij nog niet mocht doen waren een aantal sacramentele handelingen die aan een gewijde bisschop zijn voorbehouden, zoals het toedienen van het vormsel en het wijden van diakenen en priesters. Voor velen in onze kerk is het niet direct duidelijk waaruit het werk van een bisschop en dan in het bijzonder dat van de aartsbisschop van Utrecht van de Oud-Katholieke Kerk bestaat. Op verzoek van de redactie van ons parochieblad wil ik met het volgende proberen u daar waar zicht op te geven. Het is een bewerking van een stuk dat ik als deken van het Metropolitane Kapittel van Utrecht in de aanloop van de verkiezing heb geschreven voor de kiezers om hen te helpen de meest geëigende persoon voor dit ambt te kiezen. Maar waar moeten die kiezers op letten? Voor wat voor taken moeten zij de meest geëigende persoon aanwijzen?

(Voor alle duidelijkheid het drievoudig ambt van bisschop, priester en diaken staat in de Oud-Katholieke Kerk open voor mannen en vrouwen. Overal waar staat “de bisschop hij”, “de bisschop zijn”, kan ook gelezen worden de “bisschop zij”, “de bisschop haar”.)

Het ambt van bisschop wordt in onze kerk op twee gezaghebbende plaatsen beschreven: in het formulier voor de wijding van een bisschop in het Kerkboek (het “rode” boek) en in het Statuut van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, zeg maar onze kerkelijke grondwet.

De omschrijving van het bisschopsambt in artikel 71 van het Statuut zegt dat de bisschop het hoofd van zijn bisdom is en slechts bisschop kan zijn van één bisdom. “Hij waakt voor het getrouw bewaren van de door de apostelen overgeleverde christelijke leer.” Dit zijn mooie woorden, maar ze zeggen de lezer nog niet veel over de praktijk van het bisschopsambt.

In het wijdingsformulier (te vinden in het Kerkboek, pag. 543-555) staat een uitvoerige “opdracht” (pag. 545-547) die tot de wijdeling wordt gesproken. Hierin wordt als belangrijkste taak van de bisschop genoemd: “de verrijzenis van de gekruisigde Heer te verkondigen, het woord van God te verklaren en te getuigen dat Jezus Christus de Heer is”. Men zou dus kunnen zeggen dat de verkondiging, de prediking de eerste en de belangrijkste taak van een bisschop is.

Verder wordt er gezegd dat een bisschop geroepen is om te waken over het geloof; hij moet er dus op toezien dat de in zijn bisdom verkondigde leer in overeenstemming is met, in de lijn staat van de geloofsleer, zoals die in de Bijbel en in de traditie van de kerk overgeleverd is.

Ook heeft de bisschop een speciale roeping om de eenheid in zijn kerk te bewaren en te waken over de “ordering”, de goede gang van zaken in zijn kerk, zeg maar volgens de afgesproken regels.

Hij moet zorg dragen voor de bediening van de sacramenten in de kerk en hij is degene die diakens en priesters wijdt en meewerkt aan de wijding van andere bisschoppen.

Hij wordt opgeroepen om allen die God hem toevertrouwt te beminnen en daarbij vooral de armen en zieken, de ontheemden en de vreemdelingen niet te vergeten.

En tenslotte wordt hem speciaal de taak toevertrouwd de gemeenschap met alle kerken te bewaren en te versterken. In het bijzonder wordt hierbij mijns inziens

gedoeld op de band met de diverse zusterkerken, maar natuurlijk is hierbij ook aan de wijdere oecumene gedacht.

Uit de ondervraging (pag. 547-548) die daarop volgt wordt duidelijk, dat één en ander ook betekent dat de bisschop de herderlijke zorg voor de gemeenten in zijn bisdom heeft. Hij moet met de andere bisschoppen voor de leiding van de kerk zorg dragen, de priesters in hun dienst versterken en met hen beraadslagen en de diakens en allen die in de kerk dienen leiden en bevestigen.

Tijdens de wijdingsdienst op 7 november in de St Lebuïnuskerk te Deventer zal net als voorafgaande aan de verkiezing op 15 februari de in de hele oecumene bekende hymne Veni Creator Spiritus, Kom, Schepper, Geest om de bijstand van Gods Geest gezongen. Die bijstand wens ik aartsbisschop Bernd van ganser harte toe, opdat hij tot zegen mag zijn voor velen in en buiten onze kerk.

De bisschop: van solist tot collegiaal bestuurder

Tot in de 20e eeuw was de bisschop in onze kerk een tamelijk solistische figuur. Hij was verantwoordelijk voor alle bestuursbeslissingen en benoemingen van personen (in onze kleine kerkelijke praktijk beperkte zich dat eigenlijk tot de pastoors van de parochies).

Collegiaal Bestuur

In de twintigste eeuw is daarbij in steeds intensievere mate het overleg gekomen met de in 1920 ingestelde synode en met de vergaderingen van de geestelijkheid van zijn bisdom. De instelling van het Collegiaal Bestuur in de jaren tachtig heeft ertoe geleid dat de bisschoppen van Utrecht en Haarlem een belangrijk deel van hun bestuursbevoegdheden zijn gaan delen met gekozen vertegenwoordigers

van de geestelijkheid en de leken. Maar gelet op de bijzondere verantwoordelijkheden die een bisschop binnen de katholieke kerk volgens Statuut en wijdingsformulier bezit, heeft een bisschop over iedere genomen beslissing van het Collegiaal Bestuur een vetorecht. Voorwaarde bij het uitoefenen daarvan is wel dat hij dat veto motiveert.

Eigen verantwoordelijkheid bisschoppen

Aan de bisschoppen van Utrecht en Haarlem – die samen het episcopaat vormen, waarvan die van Utrecht als metropolitaan van de kerkprovincie Utrecht in principe de voorzitter is – is echter gelet op hun bijzondere verantwoordelijkheid “krachtens de katholieke traditie” de specifieke taak opgedragen om toe te zien op de verkondiging van het Evangelie en het bewaren van de leer van de kerk, en op geloofsonderricht, liturgie, pastoraat en kerkelijke tucht. (art. 79.3). De bisschoppen keuren de liturgische en catechetische boeken goed en beslissen over de invoering daarvan (art. 83). De praktijk is natuurlijk wel dat zij deze boeken niet zullen vaststellen dan na zorgvuldige consultatie van anderen. (Om een voorbeeld te geven hoe die eigen verantwoordelijkheid van de bisschoppen werkt: een beslissing als de toelating van vrouwen tot het kerkelijk ambt was in laatste instantie voorbehouden aan de bisschoppen). Zijn verkondigende functie verricht de bisschop vooral door het voorgaan in de eredienst. Op Kerstmis, Pasen en Pinksteren is hij daartoe zelfs verplicht, maar hij kan dat ten allen tijde in iedere parochie in zijn bisdom doen.

Zorg voor de parochies

Zijn zorg voor de parochies en het toezicht op de goede gang van zaken in

het pastoraat, het bestuur en het beheer daarin vinden op verschillende manieren plaats. De officiële weg waarop hij dat doet is de zogenaamde visitatie. Iedere vijf jaar wordt de bisschop geacht daartoe de parochies te bezoeken. Dan voert hij besprekingen met de pastores en het kerkbestuur, maar kan ook de gemeente aan het woord komen op de daartoe belegde gemeentevergadering. Verder is er regelmatig een gesprek met de pastores – in de laatste jaren uitgegroeid tot een jaarlijks functioneringsgesprek van de bisschop met de pastoor - en kan indien nodig er ook tussentijds natuurlijk overleg van de bisschop met een kerkbestuur zijn.

De bisschop houdt “voortdurend” toezicht op de verschillende stichtingen, fondsen en noem maar op in zijn bisdom, in de praktijk zal dit vaak door een lid van de Commissie Financiën en Materieel (CFM) gebeuren. Maar de betrokken instellingen zijn, voor zover hun stichtingsbrieven niet het tegendeel bepalen, aan de bisschop verantwoordig schuldig. Van een instelling als de ORKA in Utrecht – een in de zeventiende eeuw gestichte instelling tot steun aan mensen in nood - is de aartsbisschop superintendent.

Tijdens de wijdingsdienst op 7 november in de St Lebuinuskerk te Deventer zal net als voorafgaande aan de verkiezing op 15 februari de in de hele oecumene bekende hymne *Veni Creator Spiritus*, Kom, Schepper, Geest om de bijstand van Gods Geest gezongen. Die bijstand wens ik aartsbisschop Bernd van ganser harte toe, opdat hij tot zegen mag zijn voor velen in en buiten onze kerk.

In het volgende nummer zal ik ingaan op de de specifieke rol van de aartsbisschop.

- *Wietse van der Velde, pastoor*

Dat was “het kopje” boven het verslag van die zoektocht, dat stond in het Parochieblad , jaargang 45 nr. 2.

Na meer dan tachtig contacten naar parochies, gemeenten, organisten en bekenden in de (kerk-) muziekwereld lukte het niet om een vaste, tweede organist te vinden.

Totdat.....totdat begin maart 2020 wij werden gebeld door Jan Veldkamp, onze orgel-deskundige.

Jan had iemand gesproken die belangstelling had, zijn orgelspel weer wilde oppakken.

Zo kwamen we “op het spoor” van Wessel Dijkstra.

We spraken direct af op een zaterdagmorgen in onze kerk. En na een goed gesprek en uitleg over onze vieringen zou Wessel op 15 maart voor het eerst bij onze viering aanwezig zijn.

Helaas, Covid-19 dwarsboomde onze en eeniedersplannen!

Maar in de kerkloze maanden hielden we contact, kwamen nog eens een keer in de kerk en leerden we elkaar en Wessel de kerk beter kennen.

Toen wij op 7 juni weer startten met onze aangepaste viering, was Wessel aanwezig in de viering en op 19 juli en 16 augustus speelde onze organist voor de eerste en de tweede keer.

En zo spraken we af: Albertha en Wessel zullen in de komende tijd in principe om beurten spelen.

Na een zoektocht van jaren is het gelukt. Sinds 1988 is Albertha onafgebroken onze organist geweest, uitgezonderd de keren dat er een invaller was.

Nu dus een tweede organist!

De muziek willen we steeds – zoals al geruime tijd en voor zover mogelijk – passend bij de viering uitkiezen en kort uitleggen.

- Wessel Dijkstra

Wessel Dijkstra, vaste organist in wording, werd in 1986 geboren in Stad. Hij studeerde geschiedenis en werkt in het erfgoed en de monumentenzorg. In zijn vrije tijd doet Wessel van alles: van schrijven, fotograferen en tuinieren tot verzamelen. Met zijn vriendin Froukje gaat Wessel regelmatig op pad. Voor volgend jaar staat – ijs en weder dienende – weer een autovakantie naar Griekenland op het programma. Tijd voor orgelspelen is er ook nog, want dat heeft Wessel weer opgepakt, naast al een paar ‘dienstjaren’ als bas in de cantorij van de Nieuwe Kerk. Wessels vader Dick was vroeger organist van De Wingerd, en tegenwoordig in De Fontein. Het orgel heeft Wessel altijd geboeid en op z’n tiende kreeg hij zijn eerste orgel van Piet Wiersma, later van Stef Tuinstra en nu boekt Wessel af en toe een les bij Eeuwe Zijlstra.

Eddy Ufkes, cantor

Geboren ben ik in Delft op 26 augustus 1926 aan de Oude Delft, vlak bij de Prinsenhof en de Oude Kerk, in Bethel (huis van God) – één van de mooiste plekken in Nederland. Na een maand verhuisde ik naar Schiedam, waar mijn vader Luthers predikant was. Hij was de Augsburgse Confessie zeer toegedaan en heeft dat op zijn zoon overgebracht. Een veelzijdige en kunstzinnige man, die op mij een blijvende invloed heeft gehad.

In Schiedam bezocht ik het Stedelijk Gymnasium, eindexamen juli 1944, vlak voordat de “vesting Holland” op slot ging. Ik heb dus de oorlog met elke daarbij behorende ellende meegemaakt. Na de bevrijding vertrok ik naar Utrecht om daar, na enige experimenten, te kiezen voor de studie klassieke talen, waarvan ik in 1952 het doctoraal behaalde.

In 1953 kreeg ik de kans om naar München te vertrekken om als stipendiaat van ZWO voor 2¼ jaar te gaan werken aan de Thesaurus Lingua Latinae, een internationaal project van een alles omvattend Latijns woordenboek. Daar heb ik het philologische vak geleerd.

Ik heb in München ook mijn vrouw Erika leren kennen en ben daar in 1954 getrouwd. We kregen één zoon en twee kleinkinderen. In 1954 teruggekeerd naar Utrecht werd ik leraar Oude Talen en Geschiedenis aan het Christelijk Gymnasium aldaar. Ik was met hart en ziel leraar – en moest mijn wetenschappelijke aspiraties daarom laten varen. Maar in 1965 kreeg ik toch nog de mogelijkheid om als wetenschappelijk hoofdmedewerker bij de vakgroep Latijn aan de universiteit van Groningen te gaan werken. Ik moest veel colleges geven,

maar kon toch in 1977 de doctorsgraad behalen. De vakgroep Latijn had als instituutproject het schrijven van Commentaren op de 2e-eeuwse auteur Apuleis. Ik heb daaraan tot mijn pensionering in 1988 meegewerkt, tot slot als eindredacteur van boek acht- en daarna nog 6 jaar als “vrijwilliger”.

Mijn vrouw is in 2005 overleden; enkele jaren daarna ontmoette ik mijn vriendin Justina. We ondernemen af en toe “leuke dingen” en verheugen ons in elkaars gezelschap.

Nu iets over mijn relatie tot de O.K. Kerk. Daarvoor moet ik terug naar Schiedam, waar mijn vader een vriendschappelijke relatie met de O.K. pastoor onderhield. Ik herinner mij nog goed, dat ik met mijn vader als achtjarig jongetje wel mee op bezoek ging naar de O.K. Kerk, waar vooral de zolder met allerlei oude spullen mijn belangstelling trok. Soms mocht ik van de pastoor daarvan iets mee naar huis nemen!

Ook later in mijn Utrechtse tijd waren er contacten; één van de lutherse predikanten, ds. Visser, werkte mee in de lijdensweek in de St. Gertrudis, die mij dus goed bekend is.

In Groningen heb ik nooit van het bestaan van een oud-katholieke parochie vernomen, totdat ik op een zondag in de lutherse kerk na de dienst allerlei vreemde snuiters zag rondlopen, die mij op mijn vraag antwoordden, dat er voorbereidingen werden getroffen voor de wijding van een O.K. diaken. Ik stond paf. Zo ben ik in verbinding gekomen met Annemiek Duurkoop, ging de diensten, eerst bij de Spilsluizen, later in Engelbert bijwonen en ben in 1997 of 1998 gastlid geworden en sindsdien een regelmatig bezoeker van de vieringen. Ik voelde me

daar direct op mijn gemak en ben door de parochianen altijd vriendelijk ontvangen,

Toen twee jaar geleden de Lutherse kerk van Zweden toetrad tot de unie van oud-katholieke kerken en anglicanen, was dat voor mij het ‘bewijs’ dat er tussen de lutherse en oud-katholieke kerk geen wezenlijke verschillen bestaan ten opzichte van de eucharistie en ik heb onlangs gevraagd als volwaardig lid tot de oud-katholieke kerk te mogen toetreden – zonder daarbij mijn luthers verleden te loochenen.

Ik hoop mijn laatste levensjaren nog vaak met u, lezers, te mogen opgaan tot het altaar Gods, tot God, die altijd weer mijn ziel met vreugd vervult.

Victor Schmidt

De **Augsburgse confessie** is de door Melancton opgestelde geloofsbelijdenis van de reformatorische beweging, met een verdedigende strekking, die op de rijksdag te Augsburg op 25 juni 1530 werd voorgelezen aan keizer Karel V. De Confessio was gematigd van toon, daar Melancton en Maarten Luther hoopten op een verzoening met de Rooms-Katholieke Kerk

Echte ontmoetingen

Sociale isolatie is het eerste wat bij mij opkomt als ik aan corona denk. Geen familiedag, geen reünie van de lagere school, omdat we dit schooljaar 65 worden, geen vriendinnenwandeldag, geen bezoek aan mijn zieke zus, geen sportschool en natuurlijk ook geen kerkbezoek. Henk en ik hebben samen veel gewandeld. Sommige dagen met een vuilniszak en gripper, hoewel er steeds minder zwerfvuil lag, omdat de jeugd niet meer dagelijks van en naar school fietste.

Nadat langzamerhand dingen weer mogelijk werden: familiebezoek, de sportschool en de vieringen in de kerk, merkte ik het verschil in beleving. Sommige mensen vonden het wel heerlijk rustig zonder al die verplichtingen, maar ik vond het een nare periode. Het meeste heb ik de verscheidenheid aan contacten gemist, de gesprekken die de ene keer over het weer en de gezondheid gaan en een volgende keer over Black Lives

Matter, de vluchtelingen, je geloof, enz. Gesprekken die mij inspireren, prikkelen. Ook al houd ik erg van lezen en kunnen boeken mij veel kennis en plezier geven, echte ontmoetingen heb ik nodig om levenszin te ervaren.

Naar de kerkdiensten online heb ik éénmaal gekeken en ik vond er niets. Die lege kerk maakte mij triest. Wat was ik dan ook blij toen we weer naar Groningen mochten. Het weer samen vieren doet mij goed. Ook al zitten we anders en wordt er niet gezongen, ik voel me weer onderdeel van een groter geheel, voel de betrokkenheid naar elkaar. Via die ander kan ik de aanwezigheid van God ervaren. Ik vond het wel mooi dat er onlinediensten aangeboden werden, omdat ik van veel mensen heb gehoord dat ze het als een welkom alternatief hebben ervaren.

Christa Prinsen

- Weer bij elkaar

Rust vinden tijdens de lockdown met kleine kinderen

Wij waren blij dat de overheid het coronavirus serieus naam, toen de quarantaine echt begon. Volgens mij hadden we een schoolvakantie, en toen startte de quarantaine in plaats van terug naar school. Lillian zat in groep 2 en Oscar ging soms naar een gastmoeder vlakbij. Ik zou bijna met werk beginnen, nadat ik vijf jaren met de kinderen thuis gebleven was.

In het begin was het geestelijk vermoeiend; ik had veel angst over de toestand van de wereld, voelde mij ook verplicht om op de hoogte te blijven en nieuwe informatie aan mijn vrienden mee te delen- echt crisismode (dat men geen Ibuprofen moest nemen enz!). Ik stelde me voor dat ik mijn vader of oma mogelijk nooit meer zou zien – hun gezondheid is niet best, best mogelijk dat ze in het midden van de coronariscogroep zitten, en hoe lang blijft het reisverbod tussen de VS en EU in stand?

Met de kinderen was het ook erg wennen. Wij hielden (en houden nog) verantwoordelijk distancing (afstand) van mijn schoonouders. Dus opa en oma geen knuffels en kusjes meer te kunnen geven, dat was sneu. De kinderen verlangden naar de speltuin, maar dat mocht niet; Lillian miste haar vriendinnetjes en Oscar zijn opvangvriendjes. Lillian moest thuis school doen, en dat was vervelend voor ons allebei. (Ja, hoe kan ik aan haar uitleggen hoe ze goed het verschil kan laten horen tussen boorbeeld 'e' en 'ee' voor alle plaatjes op een blad, als ik het zelf niet kan?). Achteraf gezien had ik beter mijn best moeten doen met haar huiswerk; maar toen was het me te veel.

Op gegeven moment ontwikkelde ik een strategie om met de situatie om te gaan, waarbij ik me alleen op mijn thuiszijn concentreerde en 'normale' dingen deed. Ik deed dus zo normaal mogelijk en hield mezelf rondom het huis bezig: we waren begonnen een vrijstaand gastenhuis te bouwen op een kale plek in de tuin. Ook organiseerde ik eindelijk de zolder. Langzaam ontwikkelde ik een bepaald rust. Mijn baan werd uitgesteld, maar zou toch wel doorgaan.

Het was gezond voor de samenleving in ons gezin samenleving om zoveel tijd met elkaar door te brengen. Daarvoor gebeurde dat eigenlijk vrij weinig, omdat óf Edwin óf ik het normaal gesproken druk had, en dan lette één van ons op de kinderen als de ander bezig was. Met een lege agenda kon ik mijn kinderen beter leren kennen, iets wat ze leuk en niet leuk vinden, bijvoorbeeld omdat ik nu weet wat helpt als ze ruzie beginnen te maken (een half uur apart spelen). Broer en zus leerden echt goed met elkaar te spelen, omdat er niemand anders was. Edwin en ik hadden de tijd om goed met elkaar te kunnen communiceren.

Dus ondanks de stress heb ik wel echte rust ervaren — mezelf toegelaten om echt tot rust te komen. Anders zou het me te veel geworden zijn, maar toch. Corona is nog niet klaar met ons: de huidige toestand in de VS is over het geheel lastig en misschien komt er wel een tweede golf naar Groningen toe. Maar nu heb ik het gevoel van: het zij zo.

Ellie Harding

Vijfhonderd woorden over corona

Eigenlijk al teveel - vijfhonderd. 'Kunnen we het niet over iets anders hebben?' was mijn reactie toen mij gevraagd werd om iets te schrijven over mijn ervaring met de coronacrisis. Corona zus, corona zo. De eerste maanden van de coronacrisis kon ik geen krant meer zien, geen magazine, geen nieuwssite, geen blog, geen actualiteitenprogramma. Het kon nergens anders meer over gaan. Al die reflecties, essays, toekomstvoorspellingen, dagboekfragmenten - iedereen moest het coronavirus en de daartegen genomen maatregelen als fenomeen duiden. Ik kon er erg slecht tegen. Ook bleek iedereen meester in het coronavirus voor zijn eigen karretje te spannen; het was het gevolg van de bio-industrie, globalisering, massatoerisme, massa-immigratie, noem maar op. En in christelijk Nederland dan

natuurlijk de vraag wat corona voor de kerk betekende, betekent en gaat betekenen. Het Nederlands Dagblad staat er vol mee. De conclusies luiden vaak: corona zal de wereld, de kerk, de ... (vul maar in) fundamenteel gaan veranderen!

Ik kan me soms toch niet aan de indruk onttrekken dat de periode waarin we ons vanaf maart bevinden een uit de hand gelopen komkommertijd is. Eén of twee jaar leven met een nieuw virus, zal dat de wereld gaan veranderen? Of kijken we er over anderhalf jaar op terug zoals we nu op de vogelgriep of de Mexicaanse griep terugkijken? Betekenis geven aan gebeurtenissen doen we natuurlijk met z'n allen, en daar is ook niets mis mee, maar laten we alsjeblieft niet op de zaken vooruit lopen, en nog even wachten met megalomane definitieve duidingen.

- Markt in Amman, Jordanië

Ik ben niet bijzonder klaar met corona, ook niet met de maatregelen die daartegen genomen worden, maar wel met al dat coronagepraat. Laten we gewoon leven. Ik wil leven! Dat kan toch nog steeds?! Misschien een beetje anders dan een jaar geleden, maar het kan nog steeds. Wat waren ook al weer de dingen waar we 'vroeger' over spraken, de onderwerpen die we bediscussieerden, de kunst die we maakten, de activiteiten die we ondernamen? Waarom kunnen we daar niet (soms met beperkingen) mee doorgaan? Waarom moet nu alles in het teken staan van dat virus? Nee, ik geloof niet dat vanaf nu alles anders is en wordt.

Toch vraag ik mij af... Is dit mijn kop in het zand steken? Recalcitrant de realiteit ontkennen? Het nieuwe coronavirus heeft toch invloed op onze levens, dat valt toch niet te ontkennen? Misschien bevind ik mij nog steeds in die welbekende fase van ontkenning. Of moet ik mijn afkeer van al dat coronagepraat zien als een weigering? Een weigering om mijn hele leven en

toekomst nu in het teken te laten staan van dat virus? Het hoofd fier omhoog; ik laat me niet klein krijgen?

Nee, als ik heel eerlijk ben... Ik ben aan het ontkennen. Mijn leven is veranderd. Dingen die ik deed doe ik nu niet meer. Ik ga niet meer naar college, studeer niet meer in de bibliotheek, eet niet meer samen in een grote groep, ga niet meer naar het theater, geef mijn ouders geen omhelzing meer, en mijn toekomstplannen liggen in duigen. Mijn plan om in oktober voor een jaar naar Jordanië te gaan om verder te gaan met het studeren van Arabisch werd onzeker en onzekerder, tot ik het uiteindelijk moest opgeven.

Wat komt er na ontkenning? Was dat niet boosheid...?

Thomas van Essen

De kloosterling

Als ik de groene luiken openzet,
Zie ik de bloemen om het raam heen
trillen
Druipend van tintelende dauw, en kil en
Overzoet waait een geur door mijn
gebed.

Deze regels uit het gedicht *De kloosterling* van Martinus Nijhoff (te vinden op internet) komen steeds in mijn gedachten als ik 's morgens vroeg in de kruidentuin zit.

De kruidentuin. Toen wij lang geleden dit huis betrokken hadden, maakte mijn man een ontwerp voor de tuin. Helemaal achterin plande hij de kruidentuin. De nadere invulling daarvan (en van de rest van de tuin) liet hij aan mij over, maar daar kwam weinig van terecht wegens gebrek aan tijd en deskundigheid.

De jaren gingen voorbij. Er groeide en bloeide wel het een en ander; zo nu en dan werd er een poging ondernomen tot een gerichte aanpak, maar een tuin vraagt constante zorg, en die bleef uit, ook na mijn pensioen, want ik had het nog steeds druk.

Toen kwam corona. Half Nederland sloeg aan het klussen en tuinieren. Klussen ligt me niet, dus richtte ik me op de tuin. En omdat mijn favoriete zitplek zich tegen de muur achterin de kruidentuin bevindt, ging mijn aandacht allereerst daarnaar uit. Geen kruid te bekennen, alleen onkruid en gras. En een ooit in wanhoop geplante vlinderstruik. Wat er ontbrak was structuur. Zoals in kloostertuinen, maar voor perkjes met buxus eronheen was er toch te weinig ruimte.

Toen kwam ik op het idee om stamrozen

- Rosentuin Abbaye de Valloires, foto: Jean-Paul Grandmont

te planten en daaromheen kruiden te groeperen. En zo geschiedde. En nu zit ik 's morgens in een lusthof, omringd door rozen. En dan komen die regels van Nijhoff bij me op.

Door het openen van de luiken stelt de kloosterling uit het gedicht van Nijhoff zich open voor de buitenwereld: de natuur, en voor de ander: de goddelijke Ander, met wie hij zich verbonden voelt. In het tweede deel van het sonnet, na de wending, ontmoet hij een vreemdeling, die deze gedachte van eenheid bevestigt met de woorden: "Wij zijn een overbloed geheel. Ik zie rozen in uw handen en uw voeten."

Voor vroege christenen was de roos het symbool van de vijf wonden van Christus: in zijn handen, zijn voeten en zijn zij. Soms identificeren gelovigen zich zo met

Christus, dat zij op hun lichaam de tekenen van zijn lijden, de stigmata, krijgen, zoals bijvoorbeeld over Sint-Franciscus verteld wordt. Ook de kloosterling uit ons gedicht voelt zich op mystieke wijze verbonden met de wonden van Christus, die hij niet als pijn, maar als "bloei Gods" ervaart.

De geur van de rozen zet de kloosterling aan tot contemplatie, zoals het overzoete aroma in mijn kruidentuin mij in een meditatieve stemming brengt. Maar een goddelijke vreemdeling heb ik in mijn kloosterlijke afzondering nog niet ontmoet. Zo spiritueel ben ik nou ook weer niet.

Adrie Paasen

Noodoplossing

Met dank aan: Siena Beekman, Jo de Boer-Broekema, Willy Hendriks-Broekema, Andrea Hartlief, Carola van den Hoogen, Aafke Jager, Henk Smit, Elly Strating, Danny Strating, Ronny Veenekam - en drie personen die anoniem willen blijven.

Alles is duidelijk op deze briefkaart. Met een kinderhand geschreven, opgeplakt bij de trap naast de vierde verdieping van Mercator flat.

Lieve - Meneer, Mevrouw
Het corona virus is niet leuk
Er komen geen mensen meer op bezoek
Daarom heb ik deze kaart gegeven
Zodat u een beetje blij wordt
Liefs - MYLA, 10 jaar

Wij, bewoners van de "gewone" aanleunwoningen Mercator lopen altijd door de hal naast de receptie van zorgcentrum Mercator. De Locatie Lewenborg is een onderdeel van TSN Thuiszorg, sector Ouderenzorg. In een of tweepersoonskamers wonen daar 58 mensen. Zestien maart 2020 is de deur bij de receptie dichtgedaan. Hermetisch dicht. Op het grote affiche naast de deur staat het volgende:

"Met ingang van vandaag 16 maart 2020 is Mercator niet meer toegankelijk. Alleen bewoners en personeel hebben toegang. Boodschappen, goederen etc., afleveren voor deze deur! De deur van Zorgcentrum Mercator gaat letterlijk op slot. Dit betekent, tot nader order, dat familie en andere relaties op dit moment niet op bezoek kunnen komen. Het crisisteam van TSN heeft besloten verdere maatregelen te treffen voor de woonzorgcentra van TSN. Groetjes - Team EMZ - TSN Mercator".

Drie dagen later, op 19 maart, maakte het kabinet bekend dat vanaf vrijdag 20 maart 12.00 uur, over het hele land geen bezoekers, ook geen naaste familieleden, meer in zorgcentra en verpleeghuizen mogen komen. (Een uitzondering hierop is het bezoeken van bewoners die op sterven liggen). Deze dramatische beslissing werd door premier Mark Rutte en minister Hugo de Jonge persoonlijk bekend gemaakt. Naar hun eigen zeggen hebben zij dit besluit niet lichtvaardig genomen. Zij constateren dat het coronavirus diepe sporen trekt door de maatschappij en dat geldt zeker voor deze sterk ingrijpende maatregel. De verpleeghuizen zijn nu geheel dicht om zo te voorkomen dat de kwetsbare bewoners, vaak in de laatste fase van hun leven, ziek worden. Ook voor het personeel betekent dit een verzwaring van de toch al grote werkdruk. Hoe lang deze maatregel gaat duren? Volgens de premier en de minister is het onmogelijk om dat te zeggen.

Het duurt inmiddels al zo lang.....Wij zijn drie maanden verder. Volgens het kabinet zal de maatregel om in verpleeghuizen geen bezoek toe te staan in een aantal stappen versoepeld worden. Maar wanneer? Hoe lang moeten de familieleden nog wachten om normaal contact met hun naasten hebben? Er komt een stap in de goede richting: op 15 juni mogen alle locaties die vrij zijn van besmetting, één vaste bezoeker per bewoner toelaten.

De grote glazen deur van Zorgcentrum Mercator blijft steeds hermetisch dicht. Er staat een roltafel buiten waarop geschreven is: "Beste mensen, hier graag de spullen voor bewoners op zetten, wij zorgen dat het bij juiste mensen terecht komt! Post in brievenbus!" Er ligt bijna altijd iets op deze tafel. En let op! Vanaf april zijn er

nog meer meubels te zien bij de rechterhoek van de glazen wand. Daar staat een solide tafel met twee leunstoelen, achter de rij van het hoge gepladerte van planten, om de privacy van de zittende mensen te beschermen. (Dat is, moet ik zeggen, soms moeilijk; de hal blijft in gebruik als ingang voor de bewoners van de Mercatorflat; ook hun brievenbussen zijn daar). Aan de andere kant van de glazen wand, dus in het zorgcentrumgebied, staat ook een tafel. De tafels staan naast elkaar. Erop is apparatuur op geïnstalleerd. Wat deze situatie betekent...? **Dat je toch op bezoek kunt in dit zorgcentrum!** Dankzij een technische installatie, de zogenaamde “babbelbox”. Er staat een luidsprekerkast op de tafel, een kleine monitor, een speaker, een microfoon op statief: De mensen aan de tafels kunnen elkaar zien en met elkaar praten. Het is een noodoplossing. Ondanks de coronacrisis kunnen bezoekers en bewoners zo toch persoonlijk contact met elkaar hebben. Je moet je melden; je krijgt een afspraak. Je kunt dertig minuten blijven. Dat lijkt niet veel, maar de bewoners, soms dementerend, kunnen snel moe zijn.

Twee weken lang, vanaf eind mei tot begin juni, heb ik geprobeerd om met bezoekers, die de babbelbox gebruiken te praten; direct na het gesprek bij de ingang of op het parkeerterrein.. Dat was voor hen niet makkelijk, het was vaak heel emotioneel, dus ben ik ze echt dankbaar voor. De bezoekers zijn familieleden en behoren tot verschillende generaties. Een groep is zeker het grootst: de kinderen van de bewoners. Dan de oudere generatie: echtgenoten, broers en zussen.. Daarna de kleinkinderen.

Mijn eerste, routinevraag was: ”Wat denkt u van deze oplossing?” De antwoorden

waren bijna altijd echt positief: ”Fantastisch!” (dit woord werd herhaald), “Heel mooie oplossing!” “Ik ben echt tevreden” of bijvoorbeeld: “De deuren zijn al drie maanden dicht, maar wij kunnen zo contact behouden.” “De bewoners voelen zich echt opgesloten” “De tijd speelt zo’n grote rol.. Ik heb een gedemeteerde, slecht horende moeder; binnenkort kan het contact echt moeilijk worden.” ”Elke dag is er één voor deze mensen, zij leven per dag. Ik noem hem een *dagelijks mens*”.

Kritische opmerkingen? Alleen over te veel lawaai door de langs lopende flatbewoners. (Helaas is daar geen oplossing voor...) Eén bezoeker is in totaal verzet: “Van buiten lijkt het op bezoek **in de gevangenis**.” En de wensen? Elke dag een uur.

In de loop van dagen begon ik dezelfde bezoekers te herkennen. Sommige familieleden komen vaker dan een of even twee keer per week en sommige families proberen actief de taken zo goed mogelijk te verdelen. Vijf zusters en een broer delen hun tijd precies zo in dat elke dag iemand kan komen om hun vader, die “lieve man”, te zien. Je hebt dus het gevoel dat het bezoek via de babbelbox warm, gezellig en liefdevol kan zijn. Maar je denkt ook: voor sommige mensen komt er niemand. Zij hebben geen contact met de buitenwereld. Ze zijn tweemaal opgesloten door de maatregel om in verpleeghuizen geen bezoek toe te laten. Voor hem is de deur totaal gesloten.

- Joanna Paszkiewicz

Het is herfst. We gaan de donkere tijd van het jaar tegemoet. Dat geldt ook voor het kerkelijk jaar. Naarmate dat op zijn einde loopt, worden de evangelielecturen die op het rooster staan steeds duisterder en dreigender: maagden die hun lampen niet gereed hebben worden niet toegelaten tot de bruiloft, de knecht die zijn talent niet gebruikt heeft wordt naar buiten in de duisternis geworpen, wie de geringen niet gediend heeft wordt vervloekt en in het laatst der dagen verzamelt de Zoon des mensen zijn uitverkorenen; al wordt hierbij niet over de mensen die daar niet bij horen gesproken, toch beseffen we dat het ook hier om het laatste oordeel gaat.

Het laatste oordeel heeft, net als allerlei andere verhalen en thema's uit de Bijbel, een plaats gekregen in onze cultuur. Schilders als Michelangelo, Rubens en Memlinc hebben dit thema op indrukwekkende wijze uitgebeeld. Op de meeste van deze schilderijen zie je boven het midden Christus; rechts onder Hem de rechtvaardigen, die door engelen naar de hemel meegenomen worden, links de verdoemden, die aangestuurd door duivelachtige figuren naar de hel gedirigeerd worden.

De Bijbelse noties over het laatste oordeel hebben ook de fantasie van veel schrijvers geprikkeld. Eén van hen is Simon Vestdijk, die zich in zijn werk over het algemeen niet met religie bezig hield, maar als een onverwachte uitzondering in 1949 zijn roman *De kellner en de levenden* publiceerde.

Het begin

Elf bewoners van een flat en een bezoeker worden zonder opgave van redenen door agenten uit hun woningen gehaald en gedwongen in een touringcar te stappen. Er klinkt van overal trompetgeschal. Aanvankelijk is de stad

verlaten, maar onderweg zien ze na een tijd stoeten van voornamelijk oudere mensen in witte kleren en met bleke gezichten. Die zien ze ook bij en in de bioscoop waar ze heen gebracht worden. Overal zijn ordebewakers. Mensen worden naar hun geboorte-eeuw en jaar ingedeeld, maar de groep flatbewoners blijft bij elkaar. Na een lange tocht door het gebouw via gangen en liften, komen ze op een enorm, angstaanjagend station. Omdat ze, in tegenstelling tot alle anderen geen witte kleren aan hebben, worden ze naar een aparte wachtkamer gebracht. Onderweg en in de wachtkamer discussiëren ze over de vraag wat er gaande is. Uiteindelijk denken de meesten dat het om het laatste oordeel gaat.

In de wachtkamer worden ze bediend door een vriendelijke kellner, die water voor hen inschenkt, dat in wijn verandert en die hen waarschuwt voor oberkellner Leenderts, die hem op allerlei manieren dwarszit. Als Leenderts even weg is, brengt de kellner de flatbewoners op het idee hun zonden aan elkaar op te biechten als een soort vooroefening voor het laatste oordeel. Dan dreigt oberkellner Leenderts binnen te komen, maar de kellner helpt de twaalf te ontsnappen door een luik. Zelf wil hij niet mee, omdat er nog andere mensen in de wachtkamer kunnen komen die hij moet helpen.

De keuze

Na een tocht door een lange gang komen ze in een gewelf met folterwerktuigen, afgesloten door een ijzeren hek. Daar verschijnt Leenderts, geassisteerd door allerlei monsters. Leenderts eist van hen dat ze God en het bestaan zullen vervloeken, dan zullen ze vernietigd worden naar lichaam en ziel; anders zullen ze eeuwig gemarteld worden. Ze weigeren allemaal, om verschillend

- Michelangelo, *Het laatste oordeel*

redenen. Om hen te overtuigen opent hij een gordijn, waarachter drie gekruisigden zichtbaar worden, de kelnner in het midden. Dan wordt Leenderts plotseling in beledigende woorden opgeroepen om te komen bedienen op een feestje van een onderduivel. De levenden vluchten en komen uit op het plein van het station van hun stad. Ze lopen naar huis. De stad komt langzaam tot rust. Als ze bij de flat aankomen, verschijnt de kelnner. Ze vragen een verklaring. Hij zegt dat het om een weddenschap ging met iemand wiens ideeën over de mensen wel eens afwijken van de zijne en die meende dat mensen er onder extreme omstandigheden toe zouden kunnen komen. Hem en het bestaan te vervloeken, terwijl hij er tegenover stelde dat de mens dat nooit zou doen. Hij zegt ook dat ze wat liefde voor elkaar en verdraagzaamheid geleerd hebben. Ze knielen voor hem. Hij geneest

een van de vrouwen, die krankzinnig geworden is en neemt Wim Kwets mee, die bij zijn uit de dood teruggekeerde hond wil blijven.

Het is een rijk en boeiend boek, vol bizarre wendingen en filosofische en theologische discussies, die getuigen van grote deskundigheid van de schrijver en die nooit saai worden; met veel humor, maar toch ook ernst, vooral aan het slot; met bijzondere personen met zeer uiteenlopende karakters en opvattingen, schitterend getekend in hun interactie.

Het boek is verkrijgbaar bij bol.com. Goedkope exemplaren vindt u op Boekwinkeltjes.nl. (Zoeken onder Vestdijk, zonder titel te vermelden.) U kunt het ook downloaden op : <https://kennisbanksu.com/wp-content/uploads/2017/06/De-kelnner-en-de-levenden-Simon-Vestdijk.pdf>

Vieringen

De parochie houdt elke 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen om 11.00 tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen om 10.30 in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15).

Zondag 20 september

Zondag na Pinksteren 20 (DSG, groen)
1e lezing: Jona 3, 10 – 4, 11 blz. 184
2e lezing: Filippenzen 1, 21-27
Evangelie: Matteüs 20, 1-16

Zondag 4 oktober

Zondag na Pinksteren 22 (EV, groen)
1e lezing: Jesaja 5, 1-7 (blz. 189)
2e lezing: Filippenzen 2, 14-18
Evangelie: Matteüs 21, 33-43

Zondag 18 oktober

H. Lucas, evangelist (EV, rood)
1e lezing: Jezus Sirach 38, 1-14 (blz. 544)
2e lezing: Timoteüs 4, 5-13
Evangelie: Lucas 4, 14-21

Zondag 1 november

Allerheiligen (EV, wit)
1e lezing: Wijsheid 3, 1-9 (blz. 548)
2e lezing: Openbaring 7, 2-4 en 9-17
Evangelie: Matteüs 5, 1-12

Zondag 15 november

Zondag na Pinksteren 28 (EV, groen)
1e lezing: Ezechiël 34, 11-17 (blz. 201)
2e lezing: I Tessalonicenzen 4, 9-12
Evangelie: Matteüs 25, 31-46

Zondag 29 november

Eerste zondag van de Advent (EV, paars)
1e lezing: Jesaja 64, 1-9 (blz. 209)
2e lezing: I Korintiërs 1, 1-9
Evangelie Marcus 13, 24-37

Zondag 6 december

Tweede zondag van de Advent (EV, paars)
1e lezing: Jesaja 40, 1-11
2e lezing: 2 Petrus 3, 8-18
Evangelie: Marcus 1, 1-8

Zondag 20 december

Vierde zondag van de Advent (EV, paars)
1e lezing: Jesaja 65, 17-25
2e lezing: I Tessalonicenzen 5, 12-24
Evangelie: Johannes 3, 22-30

Kerkbestuur

Voorzitter & Deservitor

Drs. W.B. van der Velde
Jan R. Stuustraat F 8
9663 SE Nieuwe Pekela
tel.: 0597-221080
mobiel: 06-48199493
email: pastoor@groningen.okkn.nl

Kunt u de pastoor niet bereiken, gelieve in te spreken op het antwoordapparaat of neem contact op met het kerkbestuur.

Secretaris a.i.

dhr. Ab Mollema
email: secretaris@groningen.okkn.nl

Penningmeester

mw. Christa Prinsen
tel.: 0591-633740
email: penningmeester@groningen.okkn.nl

Lid

dhr. Paul Towles

Rekeningnummer:

NL12INGB0003941884

t.n.v. oudkatholieke parochie v.d. H. Martinus Groningen,

De Oud-Katholieke Kerk is een algemeen nut beogende instelling. Giften aan de parochie zijn daarom aftrekbaar aan de belasting. Kijk voor meer informatie op www.anbi.nl

RSIN nummer: 825587852

KvK nummer: 71502459

Kinderkerk

Er is op alle zondagen kinderoppas. Daarnaast wordt er op de eerste zondagen van de maand een kindernevendienst gehouden.

Lectoren

mw. Gabriëlle Hooimeijer
tel.: 0522-245810
email: gmmc.hooimeijer@ziggo.nl

mw. Adrie Paasen (emeritus)
tel.: 0522-254972
email: apaasen@adriepaasen.nl

dhr. Ab Mollema (emeritus)
tel.: 0512-341116
email: secretaris@groningen.okkn.nl

Kerkgebouw

Witte de Withstraat 2
9726 EC Groningen

www.oksintmartinus.nl

Social media

www.facebook.com/Martinusgroningen/

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavandenburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

